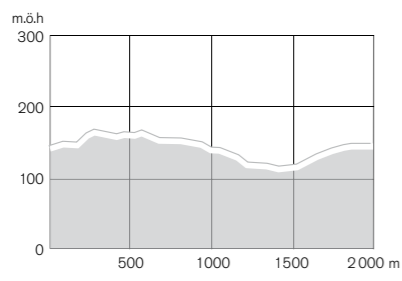

Naturstig - Omberg och istiden

2 km

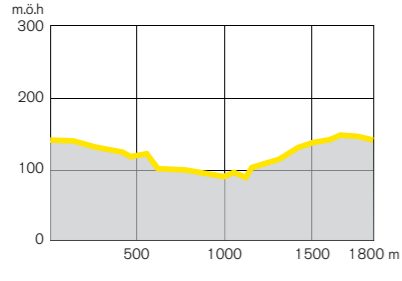
Vet du vad en slukrånna, ett sandurfält och en dödisgrop är för något? Skyltar vid dessa unika lämningar berättar istidens historia och dess betydelse för dagens landskap på Omberg. Stigen tar dig också ut till Vätterbranten och utsikten vid Oxbåset **13** och till den forna strandlinjen av den väldiga Baltiska issjön.

Naturstig - Träd, buskar och skog

1,8 km

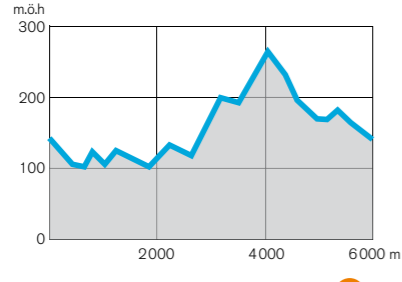
Lär dig känna igen våra vanligaste träd och buskar! På skyltarna längs stigen kan du också läsa om landskapets och skogarnas förändring från istiden fram till idag. Vilka trädslag kom hit först och vilka kom sist? Varför kan många av "värmetidens" växter och djur trivas på Omberg än idag?

Ellen Keys led

6 km

Vandringen bjuder på milsvid utsikt, lökdoftande bokskogar, knotig strandskog och en blomstrand slätteräng. Leden går ner mot

Vättern på rullstensåsen från Stocklyckes parkering. Efter 200 meter kommer du till en slätteräng **2** – en av de atrikaste och mest hotade naturtyperna i Sverige.

Från Stocklycke hamn **3** slingrar sig leden via Rödgravels grotta **4** genom en omväxlande kustskog mot Bokskogens naturreservat **5**. Strax söder om reservatet byggde Ellen Key 1910 sitt smakfulla hus Strand **6** enligt andan "ett hem för själen". Sverkersgården **7** strax efter Strand är en gammal kyrkyra. Stigen passerar Ombergs turisthotell **3** och går sedan brant upp till Ombergs högsta punkt, Hjässan, **10** där vyerna över Östgötaslätten, Tåkern och Vättern väntar. Runt Hjässan finns lämningar av Hjässaborgen, den största av Ombergs fornborgar.

Dammen i Mörkahålkärrets naturreservat **12** hyser paddor, grodor och andra vattendjur. Håll utkik efter snokar på grodjakt! Sista sträckan av leden går genom en vacker bokskog.

SEVÄRDHETER

- 1 Ekoparkscenrum/Naturum Omberg** vid Stocklycke är en bra utgångspunkt för besöket i ekoparken. Naturstigar, vandringsleder och guidade natur- och kulturvandringar utgår härifrån. I Ekoparkscenrum/Naturum Omberg finns information och en utställning om ekoparkens natur och kultur.
- 2 Stocklycke äng** är en slätteräng med fantastisk blomsterprakt. Här växer bland annat solvända, jungfrulin och gulliviva.
- 3 Stocklycke hamn** hade stor betydelse för skogsbruket på Omberg fram till 1950-talet. Här skeppades virke från avverkningsarna på berget ut för vidare transport till industrier kring Vättern. Strax söder om hamnen finns en besöksvänlig grotta i vattenbrynet.
- 4 Rödgravels grotta** är den största av 15 grottor längs branterna mot Vättern. Du kan endast besöka den från sjösidan.
- 5 Bokskogens naturreservat** är en vacker bok- och ädellövskog i slutningen ner mot Vättern.

Blåsippor

- 6 Ellen Keys villa Strand** ligger inbjudande vid Vättern, omgiven av bokskog. Här bodde författarinnan Ellen Key (1849–1926) under senare delen av sitt liv. Huset var en samlingsplats för den tidens kända konstnärer och författare.

- 7 Sverkersgården** är en medeltida lämning efter kung Sverker och den mäktiga sverkerska ätten som regerade i Sverige under 1100-talet.

- 8 Alvastra kloster** grundades av franska cisterciensermunkar 1143. Den heliga Birgitta fick här några av sina viktigaste uppenbarelser. I och med reformationen (1500-talet) blev klostret en ruin.

- 9 Pålbyggnaden** är Sveriges enda kända pålbyggnad från yngre stenåldern och ett av landets äldsta fornminnen då den är daterad till cirka 3 100 fKr. I dag finns ingenting kvar ovan jord, men skyltar beskriver anläggningen.

- 10 Hjässan och Hjässaborgen** är ett av de populäraste besöksmålen. Hjässan, bergets högsta punkt, erbjuder en magnifik utsikt över Vättern, Tåkern och Östgötaslätten. Runt Hjässan finns lämningar efter Hjässaborgen, den största av Ombergs tre fornborgar.

- 11 Høje Lilläng** hyser Ombergs finaste ängsflora. Här återskapar vi tillsammans med Länsstyrelsen Östergötland de forna ängsmarkerna genom traditionell slätter och bete.

- 12 Mörkahålkärrets naturreservat** har ett kalkkärr med flera olika orkidéer som flugblomster och skogsnycklar, men även många andra kalkgynnade växter.

- 13 Oxbåset** är en sevärd bergsbrant som stupar nästan lodrätt ner i Vättern. Längs en djup ravin är det möjligt att ta sig ner till sjön. Kalkutfällningar skapar ett mosaikartat mönster i branten.

- 14 Pers sten** är ett stort stenblock vid Sjövägen som enligt sägnen jätten Per har slängt dit.

- 15 Borggården** är den bäst bevarade av bergets tre fornborgar.
- 16 Renstadsfållan** är en blomsterrik naturbetesmark där gullivorna blommar om sommaren.

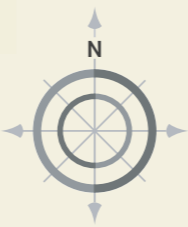
- 17 Älvarums udde** är en vacker plats intill Vättern med grillplats, vindskydd och möjligheter till bad och fiske.
- 18 Storpissans naturreservat** är en rik grannaturskog med gamla, grova träd. Skogen har många lågor och stubbar i olika stadier av nedbrytning, vilket gynnar en rad insekter, lavar och fåglar.

- 19 Storpissans utlopp** bildar en kraftig stråle ner i Vättern på våren.
- 20 Ombergs jätteekar** finns i ett 16 hektar stort område. Här finns ett fyrtiotal månghundraåriga ekar. Med frihuggnings och betande djur återskapar Sveaskog ett beteslandskap likt det som fanns för mer än 150 år sedan. I området påträffas många ovanliga vedinsekter, bland annat den sällsynta läderbaggen.

- 21 Marberget** erbjuder en vacker utsikt över omgivningarna.
- 22 Vitlerbäcken** är en kalkrik bäck där lavinventering har gjorts.
- 23 Västra väggar** erbjuder en fantastisk utsikt över Vättern – se framsidan!

- 24 Ombergslidens naturreservat** hyser några av Östergötlands främsta orkidékärr.
- 25 Drottning Ommas fornborg** uppfördes under folkvandringstiden på 400- och 500-talen.

- 26 Bockakrykogården** är en gravplats för ryska krigsfångar.

Ekopark Omberg

- Café
- Dricksvatten
- Eldstad
- Fornlämning
- Hotell
- Information
- Tillgängligt för synskadade
- Parkering
- Rastplats
- Serivering
- 21 Sevärldhet
- 5 Restaurang, café och logi
- Start Skogsäventyret
- Startplats led
- Tillgängligt för rörelsehindrade
- Torrpass
- Utsikt
- Vandrarhem
- Vindskydd
- WC Vattentoilet

- Riksväg
- Bilväg
- Enskild väg (Biltrafik förbjuden)
- Enskild sämre väg (Biltrafik förbjuden)
- Stig
- Naturreservatsgräns
- Ekoparkgräns

- Skog
- Vatten
- Öppen mark
- Myrmark
- Åkermark

- Vandringsleder
- Stocklycke hamn
- Naturstig - Omberg och istiden
- Naturstig - Träd, buskar och skog
- Ellen Keys led
- Älvarumsleden
- Omberg runt/ Östgötaleden
- Bokskogsstigen
- Genväg till Hjässan

Bokskogsstigen

0,6 km

Möt bokskogens pelarsal utanför Ekoparkcentrum/Naturum Omberg. På en 650 m lång slinga tar du dig lätt fram med rullstol, rullator och barnvagn. Synskadade hittar vägen med hjälp av ett ledrep. Två fikaplatser med bord finns vid stigen och på en bro över en vacker bäck finns sittbänkar. På våren är fågelsången i skogen magnifik. Då blommar också vitsippor, lungört och violer. Sommartid ger bokskogens djupa skugga svalka och ett sällsamt lugn. Bokskogen vid Naturum är "bara" ca 130 år gammal och var tidigare åkermark till Stocklycke gård. Håll utkik efter odlingsrösen och lämningar från diken som passerar vid små "broar". Synskadade kan få en kasset med en inläst beskrivning över leden från Ekoparkcentrum/Naturum Omberg.

Ekopark Omberg är en del av Tidernas Landskap.

Vandringsledsfoldern har tagits fram av Sveaskog och Länsstyrelsen Östergötland i samarbete med Handikapporganisationernas samarbetsorgan (HSO) och Ödeshögs kommun.

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND